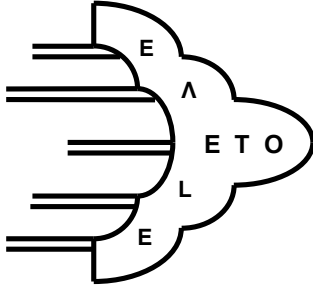

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Λεωφ. Συγγρού 63, 11745 ΑΘΗΝΑ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Λεωφ. Συγγρού 63, 11745 ΑΘΗΝΑ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6949573108

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.160 Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2020
ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

Η κοπή της πίτας 2020 της ΕΛΕΤΟ

Η φετινή εκδήλωση της Κοπής της πίτας της ΕΛΕΤΟ πραγματοποιήθηκε και πάλι στην αίθουσα του Utoria Cafe Bar, Αντήνορος 40, Αθήνα, στις 12 Φεβρουαρίου 2020.

Η ατμόσφαιρα ήταν εξαιρετικά ευχάριστη για όλους και όλες, μέλη και φίλους της ΕΛΕΤΟ, που πήραν μέρος στην εκδήλωση. Ο χώρος ήταν φιλόξενος και συμπαθητικός και η ικανοποίηση γενική. Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του και ο κ. **Γιώργος Γκόνος**, εκλεκτό επίτιμο μέλος της ΕΛΕΤΟ, πρώην γενικός διευθυντής της McCain Hellas, εταιρείας που έχει υποστηρίξει, οικονομικά και εις είδος, τα συνέδρια της ΕΛΕΤΟ και έχει ανακηρυχθεί από τη Γενική Συνέλευσή της αρωγό μέλος της ΕΛΕΤΟ. Στη μικρή λαχειοφόρο αγορά προσφέρθηκαν δώρα από μέλη του ΔΣ, του ΓΕΣΥ και άλλα μέλη της ΕΛΕΤΟ, καθώς και από επιχειρήσεις φιλικές προς την ΕΛΕΤΟ που εκτιμούν το έργο της: τους ευχαριστούμε όλους θερμά.

Και ο φετινός τυχερός της πίτας της ΕΛΕΤΟ ήταν ο μικρός **Σπύρος Παπανικολάου**, εγγονός του Προέδρου **Κώστα Βαλεοντή**, που κέρδισε ένα αντίτυπο του **Χρηστικού Λεξικού της Νεοελληνικής Γλώσσας** της Ακαδημίας Αθηνών, προσφορά του επιστημονικού υπευθύνου του λεξικού, καθηγητή γλωσσολογίας του ΕΚΠΑ **Χριστόφορου Χαραλαμπάκη**, που τον ευχαριστούμε θερμά. Στα δώρα που κληρώθηκαν ξεχωριστή θέση είχαν το **Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής**, το **Αντίστροφο Λεξικό**, η **Νεοελληνική Γραμματική** και η **Νεοελληνική ορθογραφία**, τέσσερις εκδόσεις προσφορά του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη, μερίμνη του Δευθυντή του, καθηγητή του ΑΠΘ **Γεωργίου Παπαναστασίου**, που, επίσης, ευχαριστούμε θερμά.

Κατά την «πάγια» συνήθειά του, ο πρόεδρος αναφέρθηκε στο φετινό «σύνθημα της πίτας», στην ακόλουθη ομιλία του με τίτλο:

Νέοι όροι! Πώς τους αντιμετωπίζουμε;

Φίλες και φίλοι,

Σας καλωσορίζω εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΛΕΤΟ και του ΓΕΣΥ. Έχουμε μπει ήδη αρκετά στο 2020. Το 2019 είναι πλέον παρελθόν: στην ΕΛΕΤΟ θα το θυμούμαστε ως ένα επιτυχημένο συνεδριακό έτος: μας άφησε, όμως, και μια μεγάλη απώλεια. Απούσα στη σημερινή μας εκδήλωση είναι η **Μαρία Καρδούλη**, βασικό ιδρυτικό μέλος της ΕΛΕΤΟ και μέλος του ΔΣ και του ΓΕΣΥ, που έφυγε απροσδόκητα από τη ζωή. Η Μαρία ήταν βασικό ιδρυτικό μέλος της ΕΛΕΤΟ και είχε συνεχή παρουσία και συμβολή στη λειτουργία της. Θα θυμούμαστε πάντα και την εξαιρετικά ευχάριστη παρουσία της σε όλες τις εκδηλώσεις της ΕΛΕΤΟ.

Το 12^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», που πραγματοποιήθηκε στις 7–9 Νοεμβρίου 2019, είχε απόλυτη επιτυχία: συνέχισε την παράδοση και ήταν εφάμιλλο των προηγούμενων σε ενδιαφέρον, σε ποιότητα και σε συμμετοχή συνέδρων. Ήταν αφιερωμένο στον Ιπποκράτη και έκλεισε με μια εξαιρετική Ανοικτή Συζήτηση για την ιατρική ορολογία. Στον ιστότοπο της ΕΛΕΤΟ (ιστοσελίδα: <http://www.eleto.gr/gr/papers.htm>) έχουν αναρτηθεί όλα τα κείμενα της διοργάνωσης, καθώς και τα κείμενα των ανακοινώσεων του Συνεδρίου και των ομιλιών της Ανοικτής Συζήτησης.

Το φετινό σύνθημα της Πίτας είναι μια κάρια ερώτηση:

«Νέοι όροι! Πώς τους αντιμετωπίζουμε;».

για την απάντηση στην οποία θα διατυπώσω κάποιες σκέψεις που είχα αναφέρει από το 2013 στο 9^ο Συνέδριο¹.

Η πρώτη αντίδραση ενός ατόμου στο άκουσμα ή στη θέαση (ανάγνωση) ενός νέου όρου του οποίου την έννοια αγνοεί, βασίζεται κυρίως στην προσωπική του εμπειρία και γνώση σχετικά με τις προηγούμενες συμφωνίες της γλωσσικής κοινότητας για τα δομικά στοιχεία (οροστοιχεία) του νέου όρου και στην άμεση αισθητική αντίληψή του κατά την πρώτη επαφή με τον όρο. Και τα δύο αυτά μαζί συνθέτουν αυτό που λέμε γλωσσικό αισθητήριο του συγκεκριμένου ατόμου. Αλήθεια, έχουν οι όροι αισθητική;

Μπορούμε να πούμε ότι οι λέξεις είναι «συμφωνημένα» σύμβολα: γεννιούνται στον νου του ανθρώπου για να αποδώσουν έννοιες: κωδικοούνται και εξωτερικεύονται με την ομιλία και εμφανίζουν επομένως ακουστική αισθητική (ακουστικές εικόνες): κωδικοούνται και εξωτερικεύονται με τη γραφή και εμφανίζουν, επομένως, οπτική αισθητική (οπτικές εικόνες): κωδικοούνται και εξωτερικεύονται και με άλλα συστήματα και εμφανίζουν επομένως και άλλου είδους αισθητική. Ταυτόχρονα, όμως, όλα αυτά τα εξωτερικά σύμβολα, όλες αυτές οι εικόνες, εσωτερικεύονται με αποτέλεσμα στον νου του ανθρώπου να συνδέονται μεταξύ τους αδιαχώριστα: νοήματα, ακούσματα κι οράματα...

Σαν σκέφτεσαι μια λέξη, ταυτόχρονα την «ακούς» και την «βλέπεις». Και «νοιώθεις» πίσω της την έννοια ή τη σειρά από έννοιες που αυτή αντιπροσωπεύει. Αν η λέξη είναι ειδικός όρος, η έννοια – κατά κανόνα – είναι μία, αν είναι λέξη της γενικής γλώσσας τότε οι έννοιες μπορεί να είναι πολλές και ο νους μπορεί να «πηδάει» από την μία στην άλλη και από ένα συγκεκριμένο ή θεματικό πεδίο σε άλλο, εφόσον έχει γνώση των εννοιών αυτών και των αντίστοιχων θεματικών πεδίων, εφόσον, δηλαδή, είναι γνώστης των αντίστοιχων συμφωνιών.

Οι λόγοι στους οποίους οφείλεται η έντονη πρώτη αντίδραση και συχνά η απαξιωτική εκδήλωση ενός ατόμου απέναντι σε έναν νέο όρο και ή απόρριψη του όρου εκ μέρους του μπορούν, κατά τη γνώμη μου, να υπαχθούν σε τρεις γενικές κατηγορίες: αδιαφορία, ιδεολογία και γλωσσικό αισθητήριο.

1. **Αδιαφορία.** Το άτομο δεν ενδιαφέρεται σοβαρά για τα γλωσσικά ζητήματα και αποφεύγει τα δύσκολα: το ενδιαφέρει μόνο να επικοινωνεί στοιχειωδώς («όπως να 'ναι») με τη γλώσσα του, ανακατεύοντάς την με ένα σωρό άκριτα άμεσα γλωσσικά δάνεια.

OROGRAMMA No 160, January – February 2020,
ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Syngrou Ave. 63, GR-11745 ATHENS GREECE

¹ Στην ανακοίνωση «Γιατί κλοτσάτε τους όρους;» (http://www.eleto.gr/download/Conferences/9th%20Conference/Papers-and-speakers/9th_03-34-35_ValeontisKostas_Paper_V47.pdf)

2. **Ιδεολογία.** Το άτομο είναι «καθλωμένο» σε ορισμένες γλωσσικές εμμονές και είναι πολύ δύσκολο να το αποσπάσεις από τα «πιστεύω» του. Στέκεται αρνητικά απέναντι στο καινούργιο. Τον νεολογισμό τον θεωρεί κάτι σαν «βεβήλωση». Τις λέξεις που «δεν υπάρχουν στο λεξικό» τις θεωρεί απαράδεκτες. Στο ένα άκρο, κάποια από αυτά τα άτομα είναι «κολλημένα στο παρελθόν» και κινδυνολογούν για το μέλλον της γλώσσας· στο άλλο άκρο κάποια άλλα αντιμάχονται την «προσκόλληση στο παρελθόν» σε βαθμό που εμφανίζονται σαν να απεχθάνονται το παρελθόν και να αντιτίθενται στην ανάπτυξη της γλώσσας με δικιά της μέσα, για την κάλυψη των αναγκών του παρόντος και του μέλλοντος.
- 3 **Γλωσσικό αισθητήριο.** Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, όμως, ο νέος όρος προσκρούει στο γλωσσικό αισθητήριο του ατόμου. Η πρόσκρουση αυτή μπορεί να εκφραστεί με τρία επίθετα:

δυσπρόφερτος (δεν προφέρεται εύκολα),
δυσήκουστος (δεν «ακούγεται» καλά/ευχάριστα),
δυσνόητος (δεν γίνεται εύκολα κατανοητός).

Η πρώτη περίπτωση έχει σχέση με τον βαθμό εξοικείωσης του ατόμου στη χρήση φωνητικών μονάδων (φθόγγων) και συμπλεγμάτων που απαντώνται και λειτουργούν στη σημερινή φάση της γλώσσας μας. Η δεύτερη περίπτωση αφορά περισσότερο τις προηγούμενες συμφωνίες που έχει υπόψη του το άτομο για τον όρο ή τα οροστοιχεία του και ενδεχόμενες «άσχημες» συνδηλώσεις. Η τρίτη περίπτωση απορρέει από την (δικαιολογημένη) αδυναμία του ατόμου να συλλάβει πλήρως τη νέα έννοια απλώς και μόνο ερχόμενο σε επαφή με τον νέο όρο.

Σ' αυτούς τους τρεις γενικούς χαρακτηρισμούς μπορούν να ενταχθούν οι δυσμενείς χαρακτηρισμοί που συνοδεύουν συχνά την αρνητική πρώτη αντίδραση απέναντι σε έναν νέο όρο, όπως είναι οι ακόλουθοι: άστοχος/ανεπιτυχής/λανθασμένος (χαρακτηρισμοί που διατυπώνονται χωρίς ψύχραιμη και τεκμηριωμένη αιτιολόγηση), αδόκιμος (με την έννοια της μη διαδεδομένης χρήσης του όρου, λες και ο νέος όρος έπρεπε να έχει χρησιμοποιηθεί πριν επινοηθεί ώστε να είναι δόκιμος), ανύπαρκτος/ανυπόστατος (χαρακτηρισμός που δεν έχει νόημα, αφού η νέα έννοια δεν υπήρχε πριν, ώστε να προϋπάρχει και ο όρος), κακόηχος/ απαίσιος/αστεϊός/κωμικός/γελοῖος/ανόητος... (αυθόρμητη προσωπική αισθητική αξιολόγηση).

Η αξιολόγηση ενός νέου όρου, όμως, δεν πρέπει να βασίζεται στην πρώτη εντύπωση, αλλά να γίνεται αφού πρώτα έχει γίνει κατανοητή η έννοια την οποία παριστάνει ο νέος όρος και έχει διαπιστωθεί το χαρακτηριστικό ή τα χαρακτηριστικά της που προβάλλονται μέσω του όρου. Και αυτό δεν γίνεται απλώς με την επαφή με τον όρο και μόνο. Η έννοια γίνεται κατανοητή μέσω πιο εκτεταμένης περιγραφής της, μέσω ενός ορισμού, από τον οποίο προκύπτει το στοιχείο στο οποίο βασίστηκε η συμφωνία για την παράσταση της έννοιας με τον συγκεκριμένο όρο.

Ασφαλώς και «έχει το δικαίωμα» κάποιος να προσάψει αρνητικούς χαρακτηρισμούς σε έναν νέο ελληνικό όρο! Αφού όμως πρώτα τον εξετάσει και τον βρει να μην συμφωνεί με κάποια από τις διαγλωσσικές αρχές σχηματισμού όρων. Συνοπτικά, οι αρχές αυτές είναι: διαφάνεια, συνέπεια, γλωσσική καταλληλότητα, γλωσσική οικονομία, παραγωγικότητα και συνθετικότητα, γλωσσική ορθότητα και γλωσσική εντοπιότητα.

[Σχετικά τα άρθρα:

Στο Ορόγραμμα αρ.102:

Οι διεθνώς τυποποιημένες διαγλωσσικές «αρχές σχηματισμού όρων» (κατά ISO) (http://www.eleto.gr/download/Oroγραμμα/O102_V05.pdf)

Στο Ορόγραμμα αρ.103:

Μηχανισμοί σχηματισμού ελληνικών όρων (http://www.eleto.gr/download/Oroγραμμα/O103_V04.pdf].

K.B.

ηλεκτρονική ενημέρωση της ΕΛΕΤΟ από το Infoterm (Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών για την Ορολογία: <http://linux.infoterm.org/>), και από την EAFT (Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας: www.eaft-aet.net/), των οποίων η ΕΛΕΤΟ είναι μέλος.

1. Το πρώτο Πανεπιστημιακό Δίπλωμα Ορολογίας (University Diploma in Terminology) στη Γαλλία, από τα πανεπιστήμια Université Savoie Mont-Blanc και Universidade Nova de Lisboa, για το ακαδημαϊκό έτος 2018–2019 (<https://www.univ-smb.fr/en/>).
2. Συνέδριο TERMOS 2020, Colloque terminologique a Wroclaw (5-7 mars 2020) termos@uwr.edu.pl
3. Επιγραμμική εργομήγυρη της IULATERM: Workshop III: Terminology Management for Translation Memories, που αρχίζει στις 11 Μαρτίου 2020.
4. Συνέδριο «The 2nd international conference - Terminology - Heritage and Modernity», 9–10 Μαΐου 2020, Τιφλίδα Γεωργίας (https://lice.ge/of/?page_id=4780)
5. Διεθνής εργομήγυρη IWLTP 2020 (Int. Workshop on Language Technology Platforms), 16 Μαΐου 2020 – Marseille, France – όπου και το συνέδριο LREC 2020 (ιστότοπος: <https://www.european-language-grid.eu/iwltp-2020/>)
6. 7^η Συνάντηση Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων, διοργάνωση από τον Τομέα Μετάφρασης του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΑΠΘ, σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Μεταφρασεολογίας, 29 και 30 Μαΐου 2020, Θεσσαλονίκη.
7. Ετήσια εβδομαδιαία σύνοδος της επιτροπής ISO/TC 37 “Language and terminology” στην πόλη Bangor (Wales, UK), στις 21–26 Ιουνίου 2020 (<http://isotc372020.bangor.ac.uk/en>)
8. Γενική συνέλευση του Infoterm, στις 23 Ιουνίου 2020, σε σύνδεση με τη σύνοδο της ISO/TC 37.
9. Συνέδριο «English: The elephant in the room with terminology, translation and interpreting», στο Πανεπιστήμιο της Bangor, 27 Ιουνίου 2020 (η επίδραση της αγγλικής στις εργασίες της Ορολογίας, της μετάφρασης και της δερμηνείας)
10. Διεθνές συνέδριο “Terminology in Science and Technology Development” (TSTD 2020) που διοργανώνεται από το νέο μέλος του Infoterm, το Institute of Language and Literature της Mongolian Academy of Sciences, στο Ulaanbaatar, στις 22–24 Ιουλίου 2020. (<http://inll.ac.mn/?id=641700>).
11. Πρόσκληση για ανακοινώσεις του 30^{ου} συνεδρίου της Ιταλικής Εταιρείας Ορολογίας (Associazione Italiana per la Terminologia, Ass.I.Term), με θέμα “Risorse e strumenti per l'elaborazione e la diffusione della terminologia”, Bolzano, 15-16 Οκτωβρίου 2020 (<mailto:info@assiterm91.it>)
12. Σύνοδος κορυφής της EAFT (EAFT Summit 2020), Δουβλίνο (Ιρλανδία), 19–20 Νοεμβρίου 2020, με θέμα «Terminology in Challenging Circumstances» (<https://termcat.us10.list-manage.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=7b44f6bdf2&e=f7b56cb749>)
13. Επιγραμμικό Λεξικό Βιοηθικής **Diccionari de bioètica** (“**Dictionary of bioethics**”) της TERMCAT με 700 όρους ταξινομημένους θεματικά (<https://termcat.us10.list-manage.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=2bc78b106d&e=f7b56cb749>)
14. Διεθνές συμπόσιο ορολογίας και φρασεολογίας «PhraséoTerm», πανεπιστήμιο Università degli Studi di Verona, στην Βερόνα (Ιταλία), 16–17 Νοεμβρίου 2020 (<https://termcat.us10.list-manage.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=3d859c8bb1&e=f7b56cb749>)
15. Συνέδριο FedCSIS 2020: 15th Conference on Computer Science and Information Systems (FedCSIS-2020), Sofia, Bulgaria, 6-9 September, 2020 (www.fedcsis.org).

K.B.

Συνέδρια/Συμπόσια/Σεμινάρια σχετικά με την Ορολογία (Διαρκής Κατάλογος του «Ο»)

Ο κατάλογος Συνεδρίων/Συμποσίων/Σεμιναρίων που δημοσιεύεται παρακάτω περιλαμβάνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με Ορολογία και πρόκειται να διεξαχθούν στο άμεσο μέλλον, ή έχουν πρόσφατα διεξαχθεί, καθώς και άλλα ορολογικά νέα. Η πληροφορόρηση του «Ο» για τις εκδηλώσεις αυτές προέρχεται κυρίως από τη συχνή

12^ο Συνέδριο – Αθήνα, 2019 (Τα πάντα στο Ίντερνετ!)

Το 12^ο Συνέδριο έχει περάσει πλέον στην ιστορία. Στην μεγάλη επιτυχία του συνέβαλαν όλοι οι *συντελεστές* (μέλη των Επιτροπών και της Γραμματείας, ομιλητές/ομιλήτριες και συγγραφείς των ανακοινώσεων, συνομιλητές της Ανοικτής Συζήτησης, διερμηνείς

και χορηγοί) και οι *σύνεδροι*, ο καθένας και η καθεμιά από την αντίστοιχη θέση και αρμοδιότητα.

Τα πάντα για το 12^ο Συνέδριο έχουν αναφορτωθεί στον ιστότοπο της ΕΛΕΤΟ και μπορεί κανείς να έχει πρόσβαση σε αυτά μέσω της ιστοσελίδας του: <http://www.eleto.gr/gr/Conference12.html>

Ειδικά:

1. Το ενιαίο αρχείο όλων των ομιλιών της Εναρκτήριας Συνεδρίας του 12ου Συνεδρίου έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα: http://www.eleto.gr/download/Conferences/12th%20Conference/12thConference-OpeningSessionSpeeches_GR.pdf, ενώ το κείμενο της πανηγυρικής ομιλίας **Ο Ιπποκράτης και η διαχρονική συμβολή του στην ιατρική γνώση και ορολογία** του κ. **Χρήστου Γιαπιτζάκη** έχει αναρτηθεί και μόνο του στην ιστοσελίδα: http://www.eleto.gr/download/Conferences/12th%20Conference/Papers-and-speakers/12th_001a_YapijakisChristos_OmilitisEnarktirias_V05.pdf.
2. Όλα τα κείμενα των ανακοινώσεων του 12^{ου} Συνεδρίου, μαζί με τα σύντομα βιογραφικά των συγγραφέων έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα: <http://www.eleto.gr/gr/papers.htm#12thPapers> και
3. Όλα τα κείμενα των εισηγήσεων των συνομιλητών της Ανοικτής Συζήτησης έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα: <http://www.eleto.gr/gr/Conference12.html>

Όσο για το επόμενο συνεδριακό ραντεβού: στο **13^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», το 2021!**

K.B.

Βιβλιοπαρουσίαση:

Το λόγιο επίπεδο στη Σύγχρονη Νέα Ελληνική: από τον οίκο στο σπίτι και τανάπαλιν... (συλλογικό έργο, επιμέλεια:

Α. Φλιάτουρας & Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη)
(Αθήνα: Πατάκης, 2019)

Πριν από λίγους μήνες – και πριν τον ερχομό του νέου έτους – κυκλοφόρησε, από τις εκδόσεις Πατάκη, το συλλογικό έργο με τον τίτλο «*Το λόγιο επίπεδο στη Σύγχρονη Νέα Ελληνική: από τον οίκο στο σπίτι και τανάπαλιν...*», σε επιμέλεια των μελών της ΕΛΕΤΟ **Α. Φλιάτουρα**, λέκτορα στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, και **Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη**, επίτιμης καθηγήτριας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Μεταξύ των συγγραφέων του συλλογικού τόμου είναι και ο αναπληρωτής γενικός γραμματέας της ΕΛΕΤΟ **Παναγιώτης Γ. Κριμπάς**, αναπληρωτής καθηγητής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Πρόκειται για ένα αμιγώς γλωσσολογικό έργο, που στοχεύει ωστόσο και στην εξοικείωση ενός ευρύτερου κοινού με τη διάκριση «λόγιο : δημώδες», η οποία, σε συγχρονικό επίπεδο, διατρέχει όλα τα γλωσσικά επίπεδα της κοινής νεοελληνικής και, σε διαχρονικό επίπεδο, βρίσκεται στη ρίζα του γλωσσικού ζητήματος που ταλάνισε το μεγαλύτερο μέρος του ελληνοφώνου κόσμου για αιώνες, με διαφορετικά ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά ανάλογα με την ιστορική περίοδο και τις ιδιαιτερότητές της.

Στα δέκα κεφάλαια που περιέχει, ο συλλογικός αυτός τόμος έχει ως βασικούς στόχους να ερμηνεύσει – με αφετηρία μια καθαρά περιγραφική, συγχρονική προσέγγιση, η οποία ωστόσο δεν διατάζει να αναφερθεί και σε διαχρονικές παραμέτρους όταν το απαιτεί η περίπτωση – το ιδιαίτερο αυτό χαρακτηριστικό της πρότυπης νεοελληνικής γλώσσας, να φωτίσει απομεινάρια του γλωσσικού ζητήματος στη σύγχρονη χρήση της γλώσσας, να διακρίνει ανάμεσα σε διάφορες «διγλωσσίες» που εμφανίστηκαν κατά καιρούς στον ελληνοφώνο κόσμο, να διαλύσει μύθους που αναπαράγονται διαρκώς σχετικά με τα αίτια και τη φύση του γλωσσικού ζητήματος, να διακρίνει ανάμεσα σε ψευδοαπτικισμό, νεοαπτικισμό, νεοκαθαρεύουσα, ψευδολόγιο και λόγιο, να αναδείξει ιδεολογικές παραμέτρους της λόγιας και νεολογίας χρήσης, να περιγράψει τις υφολογικές, κοινωνιογλωσσικές κ.ά. συνθήκες χρήσης του λόγιου συστατικού της κοινής νεοελληνικής, να αναλύσει ποσοτικά αυτή τη χρήση, να ερευνησει ειδικά θέματα χρήσης του λόγιου συστατικού (π.χ. τα λόγια ρήματα, τις λόγιες μετοχές), να διακρίνει μεταξύ ενός χρηστικού και ενός ετυμολογικού κριτηρίου για το τι θεωρείται «λόγιο», αλλά και άλλους στόχους που θα ανακαλύψει ο αναγνώστης στις πλούσιες σε υλικό σελίδες του.

Αυτό το έργο έχει μεγάλη χρησιμότητα για όσους ασχολούνται με την Ορολογία, δεδομένου ότι η νεοελληνική ορολογία αποτελείται σχεδόν αποκλειστικά από λόγια στοιχεία και, ειδικά στην περίπτωση της νεολογίας ή της επιλογής προτιμώμενου όρου, απαιτεί συχνά βαθιά γνώση του γλωσσικού συστήματος που διέπει το λόγιο συστατικό της κοινής νεοελληνικής – ιδίως όσον αφορά τις αρχές

της γλωσσικής ορθότητας, της γλωσσικής εντοπιότητας, της γλωσσικής καταλληλότητας, της παραγωγικότητας/συνθετικότητας και της συνέπειας, οι οποίες (μαζί με τις αρχές της διαφάνειας και της γλωσσικής οικονομίας) διέπουν τον σχηματισμό (αλλά και την επιλογή) όρων.

Στο τέλος του τόμου ο αναγνώστης μπορεί να βρει δύο πολύ χρήσιμα ευρετήρια: ένα που περιέχει λόγιους όρους και ένα που περιέχει όλα τα λόγια στοιχεία που εμφανίζονται σε ολόκληρο το βιβλίο.

Π.Κ.

Περιχώρηση (consubstantiality)

Το ουσιαστικό **περιχώρηση** προέρχεται από το ρήμα **περιχωρέω**. Στο λεξικό Liddell & Scott το ρήμα **περιχωρέω** ορίζεται, ως: «δημιουργώ χώρο για άλλον» και η πρόθεση περί, ως: «ολόγυρα».

Το ουσιαστικό **περιχώρηση** καθορίζει τη δυναμική πορεία της δημιουργίας χώρου για κάποιον άλλο, ολόγυρα στον εαυτό μας ή την επέκταση του εαυτού μας ολόγυρα για συνάντηση με άλλους.

Η έννοια της «**περιχώρησης**» αλλάζει λίγο ή μερικές φορές ριζοσπαστικά.

Το ρήμα **περιχωρώ** συναντάται σε μερικούς αρχαίους Έλληνες συγγραφείς.

- Ο **Αναξαγόρας** εκ Κλαζομενών (500-428 π.Χ.) ήταν προσωκρατικός φιλόσοφος, ο οποίος δίδασσε στην Αθήνα. Έδωσε στο νου κοσμολογικό ρόλο ως αιτία της κίνησης και ως ζωογόνου αρχής. Γι' αυτόν το κάθε τι στη φύση περιέχει κάτι από κάθε τι. Σε οτιδήποτε και αν μετατρέπεται κάτι, ενυπάρχει σε αυτό πριν την αλλαγή. Ο Αναξαγόρας εκτείνει το έργο του νου σε κοσμική, δυναμική αρχή διακυβέρνησης, ενυπάρχουσα σε όλο το φυσικό σύστημα. Ο νους δίνει στο αρχέγονο μείγμα των σωματιδίων την πρώτη δύναμη, η οποία προκάλεσε την κυκλική, κοσμική κίνηση, την περιχώρηση που διαχωρίζει και διαφοροποιεί τα πάντα σε τάξη από το μικρότερο, που επεκτείνεται για να συνενώσει τα σωματίδια στις σωστές θέσεις (Λεξικό Φιλοσοφίας, Θ. Πελεγγρίνη)
- Ο **Ηρόδοτος** από την Αλικαρνασσό (484-425 π.Χ.) ήταν ιστορικός. Περιχωρέω γι' αυτόν σημαίνει, μετάβαση της βασιλείας σε άλλο πρόσωπο «περιέρχομαι εις ... διαδοχικώς καταντώ εις».
- Ο **Αριστοφάνης** (452-385 π.Χ.) κωμικός δραματουργός, εφάρμοσε το ρήμα περιχωρέω στην έννοια της κίνησης ή επέκτασης γύρω, χωρώ ολόγυρα (Liddell & Scott).
Κάποιος λέει στον υπηρέτη : Πάρε το αγιασμένο νερό και άρχισε να κινείσαι ολόγυρα. «Περιχωρεί λαβών την χέρνιβα» (Αριστοφάνης, Ορνιθες).
Σημείωση Με το αγιασμένο νερό οι αρχαίοι Έλληνες έπλεναν τα χέρια τους πριν τα γεύματα, τις θυσίες και τις θρησκευτικές εορτές (Liddell & Scott, λ. χέρνιψ)
- Ο **Λουκιανός** (120-180 μ.Χ.) σοφιστής και συγγραφέας χρησιμοποιεί το ρήμα περιχωρέω για καθημερινά αντίθετα πράγματα και καταστάσεις που ρέουν μαζί για να γίνουν ένα. Για τον Λουκιανό, όλα τα πράγματα ρέουν μαζί σε αταξία για να ενωθούν : γνώση και άγνοια, ικανοποίηση και δυσάρεσκεια, μεγάλο και μικρό, όλα προχωρούν ολόγυρα προς την αιωνιότητα.

Σύγχρονοι κοσμολόγοι και οικολόγοι βρίσκουν στον Αναξαγόρα, ιδέες που επηρεάζουν την μεταφυσική της αιτίας και της βιολογίας, ο οποίος ισχυρίζεται ότι στον φυσικό κόσμο κάθε τι περιέχει μερίδιο από κάθε τι άλλο και ότι η αλλαγή σημαίνει να μεταφέρεις κάτι που ήδη υπάρχει. Η αντίληψη του ότι δεν πρέπει να γίνεται συζήτηση για γέννηση ή φθορά, αλλά για σύμμιξη και διαχωρισμό που δηλώνει την έννοια της «**περιχώρησης**» και αυτό το οποίο την προκαλεί (Λεξικό Φιλοσοφίας, Θ. Πελεγγρίνη, λ. Αναξαγόρας).

Η έννοια «**περιχώρηση**» μεταφέρθηκε από ανατολικούς εκκλησιαστικούς Πατέρες από το αρχαιοελληνικό, μηχανιστικό, κοσμολογικό περιβάλλον στο Χριστιανικό, Χριστολογικό, τριαδικό περιβάλλον.

Δ.Π.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ² έλα κι εσύ

1. **supergene** και **hyrogene** στη γεωλογία και **supergene** στη βιολογία

Στην γεωλογία κάποιος σχηματισμός χαρακτηρίζεται, ανάλογα με τη θέση σχηματισμού τους, με τα επίθετα **supergene** και **hyrogene** (που είναι **αντιθετικά αντώνυμα**), ενώ στην βιολογία έχουμε το ουσιαστικό **supergene** (ειδική ομάδα γονιδίων). Στα δύο πρώτα το συνθετικό **-gene** είναι το ελληνικό συνθετικό **-γενής**, ενώ στο τελευταίο είναι ολόκληρη η λέξη **gene** ⇔ **γονίδιο**. Συζητήθηκαν στο ΓΕΣΥ οι αντίστοιχες έννοιες και υιοθετήθηκαν οι ακόλουθες ισοδυναμίες όρων:

- (γεωλογία) **supergene** {adj.} ⇔ **υπεργενής**
- (γεωλογία) **hyrogene** {adj.} ⇔ **υπογενής**
- (βιολογία) **supergene** {n.} ⇔ **υπεργονίδιο**

2. **proxy server** ⇔ **πληρεξούσιος εξυπηρετητής**

Η έννοια **'server'** (ήδη από το 1995) έχει εξεταστεί από τη ΜΟΤΟ³ (Τετράγλωσσο λεξικό τηλεπικοινωνιακής ορολογίας) και αποδοθεί με τον ελληνικό ισοδύναμο όρο **εξυπηρετητής**, που υπάρχει και σε 154 λήμματα της Βάσης TELETERM. Η εταιρεία που είχε αναλάβει τότε την τοπικοποίηση του λογισμικού της Microsoft αγνόησε την ήδη υπάρχουσα απόδοση **εξυπηρετητής** (και σε πλήθος προτύπων του ΕΛΟΤ) και χρησιμοποίησε την απόδοση **διακομιστής**. Έτσι, σήμερα, απαντώνται στη χρήση και οι δύο όροι. Και οι δύο υπάρχουν και στην ΙΑΤΕ.

Ύστερα από ερώτημα της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ22 «Πληροφόρηση και Τεκμηρίωση» για την απόδοση της έννοιας **'proxy server'** το ΓΕΣΥ εξέτασε την περίπτωση και από τις δύο αποδόσεις που κυκλοφορούν: **πληρεξούσιος εξυπηρετητής** (της ΜΟΤΟ) και **διακομιστής μεσολάβησης** (της Microsoft) υιοθέτησε την πρώτη:

proxy server ⇔ **πληρεξούσιος εξυπηρετητής**

3. Δήλωση και σήμα συμμόρφωσης κατά ΕΕ

Μετά το ηλ-μήνυμα της κας Χριστίνας Φωστήρη με το ερώτημα αν έχουν αλλάξει ή αν παραμένουν ίδιες, επιβεβαιώθηκε εκ μέρους της ΜΟΤΟ ότι δεν έχουν αλλάξει οι αποδόσεις της TELETERM:

- EC declaration of conformity** ⇔ **δήλωση συμμόρφωσης κατά ΕΕ**
- EC mark of conformity** ⇔ **σήμα συμμόρφωσης κατά ΕΕ**

4. Τρεις τηλεπικοινωνιακοί όροι

Το ερώτημα της κας Σωτηρίας Ορφανίδου σχετικά με τους τηλεπικοινωνιακούς όρους:

1. **Radio Block Centre (RBC)**
2. **handover**
3. **time-out value**

απαντήθηκε ως εξής:

radio block ⇔ **ραδιοπλοκάδα** (υπάρχει ήδη στην TELETERM)

Ορισμός

radio block
A radio block is the sequence of four normal bursts carrying one or two RLC/MAC protocol data units (see GSM 04.04). (The one exception is a radio block occasionally used on PACCH consisting of a sequence of four access bursts, each carrying a repetition of one short RLC/MAC block.)

- 1) **Radio Block Centre** ⇔ **κέντρο (σηματοδοσίας) ραδιοπλοκάδων, κέντρο ραδιοπλοκαδικής σηματοδοσίας**
- 2) **handover** ⇔ **μεταπομπή** (καθιερωμένος όρος, υπάρχει στην TELETERM)
- 3) **time-out value** ⇔ **τιμή εξωχρονισμού** (καθιερωμένος όρος, υπάρχει στην TELETERM)

² **ΓΕΣΥ**: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ

³ **ΜΟΤΟ**: Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας, Ομάδα Εργασίας της Τεχνικής Επιτροπής «Τηλεπικοινωνίες» (ΤΕ-Τ), συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ. Λειτουργήσε από το 1989 ως το 2012 με την ευθύνη και υποστήριξη του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ), στο πλαίσιο επίσημης συνεργασίας με τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ). Σήμερα, εξακολουθεί να λειτουργεί ως συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ.

5. **governing authority** ⇔ **διοικούσα αρχή**

Μετά την ηλ-αλληλογραφία του Προέδρου με την **Κ. Τοράκη** και τον **Π. Κριμπά** σχετικά με την απόδοση στα ελληνικά του ακόλουθου ορισμού (ερώτημα της **Κ. Τοράκη**):

governing authority
body with legal and fiduciary responsibility for the museum and for approving museum policy

συμφωνήθηκε και επικυρώθηκε ο ακόλουθος όρος και ορισμός (που αφορά τη διοίκηση μουσείων):

διοικούσα αρχή
όργανο που έχει νομική και καταπιστευματική ευθύνη για το μουσείο και για την έγκριση της πολιτικής του μουσείου

6. Όροι εξωαισθητήριας αντίληψης

Μετά τη μελέτη της ηλ-αλληλογραφίας της **Μαρί Πασκάλ Τζάνε** με τον Πρόεδρο, το ΓΕΣΥ υιοθετεί τους όρους του παρακάτω τρίγλωσσου πίνακα του θεματικού πεδίου (εξωαισθητήρια αντίληψη):

Αγγλικός όρος	Γαλλικός όρος	Ελληνικός όρος
extrasensory perception, ESP	perception extrasensorielle	εξωαισθητήρια αντίληψη
clairvoyance	clair voyance	διόραση, διαίσθηση, ενόραση
clairalience	clair senteur, clair-odorat	διόσφρηση
clairsentience	clair ressenti, clairsentience	διαφή
clairaudience	clair audience, clairaudience	διακοή
clairgustance	clair saveur	διάγευση
claircognizance	clair savoir, clairconnaissance	διείδηση

7. Όροι από το Ελληνικό Δίκτυο Ορολογίας (ΕΔΟ) που εγκρίθηκαν από το ΓΕΣΥ

Ελληνικές ισοδύναμοι όροι για τον αγγλικό όρο **integrated circuit flip chip package**

Αφού εξετάστηκε το **Δελτίο 2019-040** της βικιομάδας Τεχνολογία, του ΕΔΟ εγκρίθηκε η ισοδυναμία:

integrated circuit flip chip package ⇔ **περίβλημα ανεστραμμένου πλινθίου**

δεδομένου ότι:

flip chip ⇔ **ανεστραμμένο πλινθίο, πλινθίο ανάστροφης τοποθέτησης.**

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»

Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)

Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντής, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ

Συντάκτες κειμένων φύλλου: Κώστας Βαλεοντής, Παναγιώτης Κριμπάς, Δημήτρης Παναγιωτάκος

Εκδοτική Ομάδα: Κώστας Βαλεοντής, Θεόφιλος Βαμβάκος, Γιώργος Τσιάμας, Μιχάλης Καραμιχάλης, Τάνια Βαλεοντή

Τηλέφωνα: 6974321009, 210-8662069

Ηλ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/gr/orogramma.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται περαιτέρω επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας περιλαμβάνεται στους συντάκτες του εκάστοτε φύλλου.

Τα θέματα των άρθρων της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και η δημοσίευση γίνεται ύστερα από απόφασή του.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή κειμένων του «Ο» με την υποχρέωση αφενός να αναφέρεται η πηγή των κειμένων και αφετέρου, προκειμένου περί ολόκληρων άρθρων, να εξακολουθήσουν αυτά να διατίθενται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς καμία δέσμευση· σε αντίθετη περίπτωση χρειάζεται άδεια της ΕΛΕΤΟ.